

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

M. Tvllivs Cicero Mannvcciorvm Commentariis Illvstratvs antiquaeq. lectioni restitutus

Continens Orationum Volumen Primum

Cicero, Marcus Tullius

Venetiis, 1583

In Orationem Ciceronis Qvae Divinatio Dicitvr Pavlli Manvtii
Commentarijs. Argvmentvm

[urn:nbn:de:gbv:45:1-764059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:45:1-764059)

IN. ORATIONEM. CICERONIS
QVAE. DIVINATIO. DICITVR
PAVLLI. MANVTII
COMMENTARIVS

ARGVMENTVM

ARGVMENTI loco pauca dicam : quia *Pedianus* admodum diligenter hoc munus exsecutus est. *C. Cornelius Verres* (nam *Corneliae* gentis eum fuisse, indicant lib. 1. § 111. libertorum nomina) per triennium *Siciliae* praesuit ; ubi cum auare multa, crudeliter, libidinosè gessisset, repetundarum a *Siculis* postulatus est. ij sibi patronum ob eas causas, quae in hac oratione exponuntur, *Ciceronem* delegerunt. Sed, cum accusandi munus ad se potius pertinere *Q. Caecilius Niger Siculus*, qui *Verris* quaestor fuerat, contenderet ; orta contentione, *Cicero* hanc orationem habuit, quae *Divinatio* dicitur ; quia iudices, remotis testibus, & tabulis, argumenta sola sequantur, & quasi diuinent, uter debeat accusare.

M. TVLLII. CICERONIS DIVINATIO. IN. C. VERREM

S I V E

DE. CONSTITVENDO. ACCVVSATORE

O R A T I O . I V

SI QVIS uestrum, iudices, aut eorum, qui adsunt, forte miratur, me, qui tot annos in causis, iudicijsq. publicis ita sim uersatus, ut defenderim multos, laeserim neminem, subito nunc, mutata uoluntate, ad accusandum descendere; is, si mei consilij causam rationemq. cognouerit, una & id, quod facio, probabit, & in hac causa profecto neminem mihi esse praeponendum actorem putabit. Cum quaestor in Sicilia fuisset, iudices, itaq. ex ea prouincia decessissem, ut Siculis omnibus iucundam, diuturnamq. memoriam quaesturae, nominisq. mei relinquere; factum est, uti cum summum in ueteribus patronis multis, tum non nullum etiam in me praesidium suis fortunis constitutum esse arbitrarentur. qui nunc populati, atque uexati, cuncti ad me publice saepe ue-

nerunt, ut suarum fortunarum omnium causam defensionemq. susciperem. me saepe esse pollicitum, saepe ostendisse dicebant, si quod tempus accidisset, quo tempore aliquid a me requirerent, commodis eorum me non defuturum. uenisse tempus aiebant, non iam ut commoda sua, sed ut uitam salutemq. totius prouinciae defenderem: sese iam ne deos quidem in suis urbibus, ad quos confugerent, habere, quod eorum simulacra sanctissima C. Verres ex delubris religiosissimis sustulisset: quas res luxuries in flagitijs, crudelitas in supplicijs, auaritia in rapinis, superbia in contumelijs efficere potuisset, eas omnes sese hoc uno praetore per triennium pertulisse: rogare, & orare, ne illos supplices aspernarer, quos me incolumi nemini supplices esse oporteret.

EXPLANATIO

SI quis uestrum, iudices, & qui de constituendo accusatore iudicabant, eosdem iudicare postea de reo confueuisse, exemplo cognoscimus C. Marcelli: de quo sic infra: Scit is, qui est in consilio, C. Marcellus. De eodem autem lib. IV. Dedit igitur tibi fortuna Siculorum C. Marcellum iudicem. Iudicabant adhuc soli senatores ex lege L. Sullae; qui & in equestrem ordinem, & in plebem, quia contra se pro Mario pugnauerant, uictor acerbe in primis, adempta etiam iudicandi potestate, animaduertit. hoc autem anno a L. Aurelio Cotta praetore lata lex est de iudicijs inter tres ordines communicandis. AVT eorum, qui adsunt, & iudicia fiebant in foro, spectante, & audiente populo, praesertim ubi orator clarus eloquentiae fama causam ageret. MIRATUR, & non inutilis est ratio occupandi, quae uidentur obitare: quae ^{cap. 1. lib. 1. 15} dicitur. quod notauit Quinctilianus lib. IV. cap. 1. Tot annos & causa Verris acta est Cn. Pompeio Magno, M. Crasso cos. ad hos consules a L. Sulla, Q. Metello cos. quo anno primam causam publicam egit pro Sex. Roscio, undecim numerantur anni: si duos comprehendamus, unum, quo Sulla, & Metellus, alterum, quo Pompeius, & Crassus consules fuere: sin utrumque excipimus, quod mihi quidem non uidetur: utroque enim Cicero causas publicas egit; anni nouem erunt. e quibus biennium si demas, quo Cicero in Graecia fuit, & annum, quo quaestor in Sicilia: sex relinquentur, quibus Cicero in causis, iudicijsq. publicis uersatum se dicit, nam, etsi libro de Claris orat. ita scriptum reliquerit: Cum igitur essem in plurimis causis, & in principibus patronis quinquennium fere uersatus, tum in patrocinio Siciliensi maxime in certamen ueni aedilis designatus cum designato consule Hortensio: non tamen ibi totum tempus significat, quod agendis causis ab adolescentia dederat, sed illud tantum, quo, reuersus e Sicilia, (reuertit autem L. Octauio, C. Aurelio Cotta cos.) uersatus est in principibus patronis. quod eo patet dilucidius, quia Cicero, Quinquennium fere, dicit. nam ab Octauio & Cotta cos. quo anno, ut dixi, redijt e Sicilia, ad Pompeium, Crassumq. cos. anni sunt integri quattuor. quibus addita duorum annorum parte, eius, quo redijt e Sicilia, & eius, quo Verrem accusauit, quinquennium fere fiet. IN CAUSSIS, iudicijsq. publicis & Iudicium publicum Iustinianus definit, cuius actio cuius de populo permittitur, tum scilicet, cum resp. laesa est, ut in crimine maiestatis, ambitus, repetundarum, peculatus, inter sicarios, quo parricidium includitur, ueneficij, de ui publica. Atque in eo Iustiniani loco adscribit acuti uir ingenij, summaeq. doctrinae: Publica ergo iudicia inde nomen trahunt, quod patent omnibus. Et subiungit: Eadem ratione popularia iudicia sunt publica. ex quo efficitur, ut alia sint iudicia publica ciuilia, alia criminalia. Idem in suis Paratitlis, Populares, inquit, actiones, & publica iudicia sunt: sed in usu popularia plerumque dicimus ciuilia siue forensia, publica criminalia, quae ex populo quilibet subscribens in crimen iure ordinario intendere potest in poenam certam, & legitimam. Video tamen esse, qui hanc Iustiniani sententiam in dubium uocarit; qua ratione adductus, mihi, non admodum acuto, parum constat, negat enim publici iudicij nomen inde natum, quod